

1982 késő őszen szomorú hírrrel telt levelet kaptam Székelyudvarhelyről. „Elment a gazda – kezdte sorait a levélíró –, nem várta meg a Vadon nőtt gyöngyvirág második virágzását, mely pillanat alatt röptette nevét a négy égtáj felé... Most ő maga is örökségünk lett, egyben zarándokhelyé váltóztatta a farkaslaki szülői házat... Szívünkbe nyilallik a felismerés, hogy háztartó gerendáink egyre fogynak és egy pár röggel megint nagyobb lett a föld... Elment a gazda... lakását lennebb tette... gondjait ránhagyta, hogy nyugton ragyoghasson a Tamási csillagképben...”

Három évvel ezelőtt kerestük fel Tamási Áron szülőházát Farkaslakán, eleget tenni a messziről odalátogatók kötelezettségének: megtapogatni a Pázsitos utca kiskertajtáját, a verandafát, s hallgatni neszét, padlóattanását annak a szobának, ahol Tamási Áron született. Csendben nézegettük a megmaradt emlékeket: a könyveket, plakátokat, fényképeket és leveleket. Gáspár bácsi kint pihent a délutáni napnál, halgatagon nézte maga előtt a pázsitot. Amikor látogatásunk végeztével elújságtunk, hogy honnan is jöttünk, s hogy Balatonfüreden is viseli utca Áron öccse nevét, felnézett, szeme keskenyebb lett, várt, s csak ennyit mondott: „Írnák be a könyvbe is”. Aztán – láttuk bentről, más látogatók is közeledtek – néhány felvételhez kértük, majd elbúcsúztunk tőle. Könyvét „őszinte, igaz szeretettel (ajánlotta) Tamási Gáspár”. Szent István napja volt, először és utoljára találkoztunk a falubéli Tamási nemzetség utolsó sarjával.

1982. november 15-én temették el Farkaslakán Tamási Gáspárt... Kődös novemberi délután volt, csak a Garonhegy csúcsa meredt tisztán az égbe. A gyászolók a háznál gyülekeztek, ki székely népviseletben, ki egyszerű polgári öltözkében jelent meg. A zsákutca végében álló Tamási-ház öreg székely kapuja tárva, a tornácra fekete zászló függött. Gáspár bácsit a szobában ravatalozták fel: a cserefa koporsót koszorú- és virágerdő övezte. Kívánsága szerint vasárnapi viseletébe öltöztették: csizma, fehér harisnya, fehér ing, fekete lájbi, fekete kabát – és az elmaradhatatlan kalap. Lábánál kokárda övezte babékoszorú – Tamási Áron özvegyének búcsúja.

Kívánsága volt az is, hogy koporsóját a híres parajdi rezesbanda kísérelje, s hogy székelyudvarhelyi gyászkocsi vigye. Ezek közül az egyik teljesült. A gyászmisért három pap celebrálta: egy helybéli, egy szomszéd és egy, a falu elszármazottja Kolozsvárról.

A gyászmenet kevés késéssel indult, a koporsó előtt a papok, majd mögöttük a hozzátartozók és asszonynépesség, utánuk a koszorúvivők, s őket követték a zenészek és a sokaság. A koporsót – farkaslaki szokás szerint – a legközelebbi rokonok vitték: hat unokájának a férje, mindegyikük népviseletben, fejükön fekete karakül bársonysapkával. A koporsó mellett haladtak a vele egykorú öregemberek – szintén viseletben –, kezükben egy-egy méteres, fehér, szallagos égő gyertyával. A sírnál Izsák József író, a család jó barátja beszélt – egy gyertya fényénél –, ebből idézem a befejező gondolatokat: „... ha élni akarunk, a sziklából is kenyeret kell kicsikarjon karunk...”

Szekér Ernő

● Borsod falu emlékének megőrzése. Sokak ma már nem is tudják, hogy valamikor létezett egy Borsod nevezetű falu, a megye névadója. Mint önálló település 1950-ben szűnt meg. A név nem szerepel Magyarország helységnévtárában sem. (Az egykori falu Edelényben található a Szendrőd felé vezető út mentén.) A falu lakói közül azonban többen nem nyugodtak bele ebbe az állapotba.

A közelmúltban Edelényben ülést tartott a HNF nagyközségi bizottsága és a honismereti kör. A bizottság állást foglalt Borsod nevének visszaállítása érdekében. Kívánságuk az volt, hogy Edelény névtábláján legyen ott a Borsod név is. Ezenkívül a helyi népfőnt és a honismereti kör a borsodi földvár maradványait emlékhellyé szeretné nyilvánítani.

Edelényben tehát nagy gonddal törődnek a hagyomány ápolásával, a múlt értékeinek megőrzésével. Utcat neveztek el többek között *Menner Adolf*-ról, Edelény első körorvosáról, *Antal György*-ről, a Tanácsköztársaság egyik edelényi születésű mártírjáról, *Kende Kálmán*-ról, a járási direktórium tagjáról, *Csenkeszfai Póts András*-ról, az itt született XVIII. századi költőről és *Szemere Bertalan*-ról.

Az illetékes felsőbb szerv bizonyára helyénvalónak találja majd a népfőntbizottság és a honismereti kör kezdeményezését Borsod falu nevének feltámasztásában. *Kerékgyártó Mihály*

● Földesen a Hazafias Népfőnt Községi Honismereti Helytörténeti Bizottsága rendezésében 1982. október 11–18. között a múzeumi hónap keretében került sor a II. helytörténeti napok megrendezésére. Halálának 125. évfordulója alkalmából a Rákóczi Tsz székházának falára Balásházy János-emléktáblát helyeztek el.

Balásházy élete végén Földesen élt és itt is temették el. Okos gazda címmel népszerű könyvet írt a mezőgazdaság korszerűsítése érdekében. Az emléktáblánál Karacs Zsigmond helytörténész méltatta Balásházy János életútját, majd a Szózat hangjai közben a községi tanács – a Hazafias Népfőnt, a Balásházy János Kertbarátkör és a debreceni, Balásházy János nevét viselő szakközépiskola képviselői helyeztek el koszorút az emléktáblán.

Este a Földesi Művelődési Központ előcsarnokában a Balásházy János emléke című kiállítás *Dávid Zoltán*, a nagyközségi tanács elnöke nyitotta meg. Ezt követően Karacs Zsigmond tartott előadást Balásházy János élete és munkássága címmel.

A helytörténeti napok további eseményei: a földesi Alfa Ifjúsági Klub tagjai meglátogatták a Berettyóújfalui Bihari Múzeumot és voltak a herpályi romoknál. A földesiek küldöttségileg részt vettek a debreceni Déry Múzeumban a földesi születésű Zoltai Lajos-emlékkiállítás megnyitásán.

Előadás hangzott el az általános iskola VII. osztályú tanulói részére Ismerd meg szülőfalud történetét és az úttörőcsapat történetét címmel, majd ebből sikeres szellemi vetélkedőt rendeztek. A helytörténeti napok záró előadásaként dr. Dankó Imre múzeumigazgató beszélt Lengyel Imre életéről és munkásságáról.

Gaál Zsigmond

● **Emléktábla-avatás Berettyóújfaluban.** Kilencven éve született Nadányi Zoltán költő és műfordító, aki 15 évig Berettyóújfaluban élt és alkotott. Közben főhivatásként Újfaluban dolgozott főlevéltárosként. Itt írta egyik legsikerültebb kötetét az Ezüstkertet. Megalkotta a Piripócs ciklust, amelyben satirikus eszközökkel ábrázolja a faluváros nevezetes embereit. Az évforduló alkalmából 1982 októberében a berettyóújfalusi járási hivatal falán emléktáblát avattak a múzeumi és műemléki hónap eseményeként. Avatobeszédet Kalász Márton költő mondott. Az eseményen a párt és állami szervek képviselői mellett megjelent a költő lánya, Nadányi

Gertrúd is, aki édesapja hagyatékát a berettyóújfalui Bihari Múzeumnak adományozta már évekkel ezelőtt. A képen Lőrinc Lajos, a városi tanács elnökhelyettese méltatja Nadányi Zoltán költészetét. Bogy Pál felv.

(Harasztosi Csaba)

Szücs Sándor-domborművet avattak a karcagi Györfly István Múzeumban, 1982. október 23-án. Györfly Sándor alkotásának ünnepélyes átadásán dr. Bellon Tibor múzeumigazgató mondott ünnepi beszédet. (Dr. Örsi Júlianna felvétele)

